

Länsstyrelsen
Västernorrland

Bevarandeplan Natura 2000

Del av Bremön SE0710166

Foto: John Granbo

Namn:	Del av Bremön
Områdeskod:	SE0710166
Områdestyp:	SPA 2004-04 SAC 2011-03
Areal:	1020 hektar
Skyddsform:	Naturreservat
Kommun:	Sundsvall
Tillsynsmyndighet:	Länsstyrelsen i Västernorrlands län
Koordinat:	690000/159900
Karta:	17H 0J 0E 9c
Ägarförhållanden:	statligt Fastighetsverket
Uppdaterad:	2019-02

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. ALLMÄNT OM NATURA 2000	3
1.1 Allmänt om bevarandeplanen.....	3
2. GRUNDER FÖR UTPEKANDE	3
2.1 Ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet	3
2.2 Ingående fåglar enligt fågeldirektivet	4
3. BEVARANDESYFTEN OCH BEVARANDEMÅL	4
4. OMRÅDESBESKRIVNING	6
4.1 Allmän områdesbeskrivning	6
4.2 Intressanta arter i området, ej med i art- och habitatdirektivet.....	6
5. EKOLOGISKA FÖRUTSÄTTNINGAR	6
5.1 För området i dess helhet	6
5.2 För ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet.....	6
5.3 För ingående arter enligt fågeldirektivet	11
6. HOTBILD MOT NATURA 2000-OMRÅDET	14
7. BEVARANDEÅTGÄRDER.....	17
7.1 Områdesskydd.....	17
7.2 Skötsel	17
8. BEVARANDESTATUS	17
9. UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL.....	17
10. REFERENSER	18
11. KARTOR	19

1. Allmänt om Natura 2000

Natura 2000 heter det nätverk av skyddsvärda områden som alla EU:s medlemsstater ska bidra till att skapa enligt EU:s två naturvårdsdirektiv, Art- och habitatdirektivet (Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter) samt Fågeldirektivet (Rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar). Syftet är att bidra till bevarandet av den biologiska mångfalden inom gemenskapen. Sverige har som medlem i EU åtagit sig att se till att naturtyperna och arterna har gynnsam bevarandestatus, dvs. att de finns kvar i långsiktigt hållbar omfattning genom att vidta bevarandeåtgärder i form av skydd och skötsel. Genom 15–17 §§ Förordningen (1998:1252) om områdesskydd har EU-direktiven implementerats i svensk lagstiftning. Ett särskilt tillstånd krävs om man vill utföra åtgärder som kan påverka miljön i ett Natura 2000-område på ett betydande sätt. Som en hjälp vid arbetet med att bevara naturvärdena i Natura 2000-områden samt som ett stöd för verksamheter som bedrivs i anslutning till området ska det finnas bevarandeplaner för samtliga områden.

1.1 Allmänt om bevarandeplanen

Bevarandeplanen är det dokument som ska beskriva vad som är syftet med bevarandet av varje enskilt Natura 2000-område och som ska ange vilka bevarandeåtgärder som planeras. Bevarandeplanen behandlar områdets ingående naturtyper och arter som finns upptagna i EU:s två naturvårdsdirektiv, Art- och habitatdirektivet samt Fågeldirektivet. En viktig del i arbetet med att vidta nödvändiga bevarandeåtgärder är formuleringen av bevarandesyfte och bevarandemål för varje Natura 2000-område samt att planera och prioritera vilka bevarandeåtgärder som behövs utifrån i dagsläget kända förhållanden och hot. Bevarandesyftet utgår från 17§ Förordningen om områdesskydd som anger att länsstyrelserna ska upprätta beskrivningar av syftet samt för de livsmiljöer och arter för vilka gynnsam bevarandestatus ska upprätthållas eller återställas.

2. Grunder för utpekande

2.1 Ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet

Området är utpekade att ingå i Natura 2000-nätverket enligt art & habitatdirektivet mot bakgrund av att det inom området finns i direktivet ingående naturtyper (tabell 1). Främsta motivet för utpekande av området är förekomsten av de prioriterade naturtyperna västlig taiga, naturliga primärskogar i landhöjningskust, lövsumpskogar av fennoskandisk typ och skogbevuxen myr.

Tabell 1. Ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet

<i>Kod</i>	<i>Naturtyp</i>	<i>Areal (ha)</i>	<i>Andel (%)</i>
1220	Perenn vegetation på steniga stränder	14	1
1230	Vegetationsklädda havsklippor	11	1
1640	Sandstränder med perenn vegetation i Östersjön	4	0,4
3160	Dystrofa sjöar och småvatten	1	0,1
7140	Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn	25	3
7230	Rikkärr	12	1
8220	Klippvegetation på silikatiska bergssluttningar	57	6
9010*	Västlig taiga Undergrupp: Gammal hållmarkstallskog Gammal grandominerad skog	343	34
9030*	Naturliga primärskogar i landhöjningskust	1	0,1

9050	Örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ	44	4
9080*	Lövsumpskogar av fennoskandisk typ	8	1
91D0*	Skogbevuxen myr	11	1

*) = Prioriterad naturtyp

2.2 Ingående fåglar enligt fågeldirektivet

Området är utpekade att ingå i Natura 2000-nätverket enligt Fågeldirektivet mot bakgrund av att det inom området finns flera i direktivet ingående arter (tabell 2).

Tabell 2. Ingående fåglar enligt fågeldirektivet

Kod	Art
A002	Storlom <i>Gavia arctica</i>
A094	Fiskgjuse <i>Pandion haliaetus</i>
A075	Havsörn <i>Haliaeetus albicilla</i>
A104	Järpe <i>Bonasa bonasia</i>
A108	Tjäder <i>Tetrao urogallus</i>
A127	Trana <i>Grus grus</i>
A193	Fisktärna <i>Sterna hirundo</i>
A194	Silvertärna <i>Sterna paradisaea</i>
A234	Gråspett <i>Picus canus</i>
A236	Spillkråka <i>Dryocopus martius</i>
A409	Orre Tetrao <i>tetrix tetrix</i>

3. Bevarandesyften och bevarandemål

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s fågeldirektiv eller Art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Natura 2000-området Bremön är en botaniskt och kulturhistoriskt mycket intressant ö som innehåller en mängd olika naturtyper. Delar av ön är kalkpåverkat och uppvisar därför en rik flora. Ön är även betydelsefull för både rastande och häckande fåglar.

Det främsta bevarandesyftet är att bevara den variationsrika naturmiljön med sina olika naturtyper. För att bevara områdets naturtyper och dess naturvärden kommer det i huvudsak att få utvecklas fritt under naturlig rådande dynamik.

Området är skyddat som naturreservat och därmed finns inget behov av ytterligare bevarandeåtgärder. I tabell 4 och 5 finns en sammanfattning av de bevarandemål som anger det tillstånd som bör råda i området för att optimera områdets bidrag till uppnåendet av gynnsam bevarandestatus på nationell, biogeografisk eller EU-nivå.

Tabell 4. Bevarandemål för ingående naturtyper

Naturtyp	Bevarandemål
1220, Perenn vegetation på steniga stränder	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen ska bibehållas i minst 14 hektar. Intakta zoner med förekomst av olika vegetationstyper, ska råda. Typiska arter ska ha ej minskande populationer. Naturlig hydrologisk regim med god vattenkvalitet ska råda.
1230, Vegetationsklädda havsklippor	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 11 hektar

	<ul style="list-style-type: none"> Naturlig dynamik och hydrologisk regim ska råda.
1640, Sandstränder med perenn vegetation i Östersjön	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 4 hektar Naturlig dynamik och hydrologisk regim ska råda.
3160, Dystrofa sjöar och småvatten	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 1 ha. Intakt hydrologi i strandzonen och skoglig kontinuitet i omgivningen.
7140, Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen ska bibehållas i minst 25 hektar. Naturlig hydrologisk regim ska råda.
7230, Rikkärr	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 12 ha. Naturlig hydrologisk regim ska råda.
8220, Klippvegetation på silikatrika bergsslutningar	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 57 ha. Naturlig hydrologisk regim ska råda. Typiska arter ska ej ha minskande populationer
9010, Västlig taiga	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen ska bibehållas i minst 343 hektar. Skoglig kontinuitet och naturlig dynamik ska råda. Typiska arter ska ha ej minskande populationer. Mängden död ved ska utgöra minst 20 % av totalvolymen ved för grandominerade miljöer och minst 10 % för tallmiljöer, dock minst 20 m³/ha.
9030, Naturliga primärskogar i landhöjningskust	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 1 ha Skoglig kontinuitet och naturlig dynamik ska råda Typiska arter ska ej ha minskande populationer.
9050, Örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 44 ha. Naturlig hydrologisk regim ska råda.
9080, Lövsumpskogar av fennoskandisk typ	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 8 hektar. Skoglig kontinuitet och naturlig dynamik ska råda. Naturlig hydrologisk regim ska råda. Kontinuitet av lövträd inklusive gamla träd Typiska arter ska ej ha minskande populationer
91D0, Skogbevuxen myr	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 11 ha Naturlig hydrologisk regim och skoglig kontinuitet samt naturlig dynamik ska råda Typiska arter ska ej ha minskande populationer

Tabell 5. Bevarandemål för ingående fågelarter

Arter	Bevarandemål
A002, Storlom <i>Gavia arctica</i>	<ul style="list-style-type: none"> Artens boplatsmiljöer, nästan uteslutande öar och mindre holmar, ska bibehållas. Oförminskad tillgång till områden med minimal mänsklig störning. Arten är störningskänslig under häckningen (maj-juli/augusti). Livskraftiga stammar av bytesdjur (fisk) ska finnas.
A075, Havsörn <i>Haliaeetus albicilla</i>	<ul style="list-style-type: none"> Arten ska häcka inom området. Ej minskande tillgång till boträd (kraftiga, gamla tallar). Livskraftiga stammar av bytesdjur (fisk, fågel, medelstora däggdjur) ska finnas. Oförminskad tillgång till områden med minimal mänsklig störning. Arten är störningskänslig vid boplatsen.
A094, Fiskgjuse <i>Pandion haliaetus</i>	<ul style="list-style-type: none"> Arten ska häcka inom området. Ej minskande tillgång till gamla, plattkronade tallar (boträd). Livskraftiga stammar av bytesdjur (fisk) ska finnas. Oförminskad tillgång till områden med minimal mänsklig störning. Arten är störningskänslig vid boplatsen.

A104, Järpe <i>Bonasa bonasia</i> , A108, Tjäder <i>Tetrao urogallus</i> A409, Orre <i>Tetrao tetrix tetrix</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Arternas livsmiljö, barrskog, ska bibehållas i minst 387 ha.
A127, Trana <i>Grus grus</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Arternas häckningsbiotop, olika typer av våtmark, ska bibehållas i minst 25 ha.
A193, Fisktärna <i>Sterna hirundo</i> A194, Silvertärna <i>Sterna paradisaea</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Oförminskad tillgång till störningsfria häckningsmiljöer. • Livskraftiga stammar av bytesdjur (fisk) ska finnas.
A234, Gråspett <i>Picus canus</i> A236, Spillkråka <i>Dryocopus martius</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Arternas livsmiljö, barrskog, ska bibehållas i minst 387 ha. • Tillgången på död ved ska bibehållas, dock minst 20 m³ per hektar.

4. Områdesbeskrivning

4.1 Allmän områdesbeskrivning.

Natura 2000-området Del av Bremön utgörs av stora delar av ön Bremön som ligger i kustbandet utanför Njurunda. Bremön är en botaniskt och kulturhistoriskt mycket intressant ö som innehåller en mängd olika naturtyper t ex granskogar, glesa kustallskogar, rika myrar, torrbackar och olika typer av stränder. Ön är kalkpåverkad och hyser en mycket artrik flora med inslag av flera sällsynta och hotade växtarter bl a många olika orkidéer. Fågellivet är rikt både bland häckande och rastande fåglar. I fiskeläget Norrhamn finns fiskestugor som har behållit sin genuina karaktär trots att de numer nyttjas som fritidsbostäder.

4.2 Intressanta arter i området

I området har 16 orkidéarter påträffats, bl a blodnycklar (*Dactylorhiza incarnata cruenta*), ängsnycklar (*Dactylorhiza incarnata*), tvåblad (*Listera ovata*), myggblomster (*Hammarbya paludosa*), sumpnycklar (*Dactylorhiza traunsteineri*), grönkulla (*Coeloglossum viride*), skogsknipprot (*Epipactis helleborine*), skogsfru (*Epipogium aphyllum*) och nästrot (*Neottia nidus-avis*). Bremön har också en intressant strandvegetation med bl a vejde (*Isatis tinctoria*), gul svärdslija (*Iris pseudacorus*), vildlin (*Linum catharticum*), ormtunga (*Ophioglossum vulgatum*), strandglim (*Silene uniflora*), gultåtel (*Deschampsia bottnica*), fjällnejlika (*Lychnis alpina*), kustarun (*Centaureum littorale*) och strandaster (*Tripolium vulgare Besler*).

Bland intressanta fågelarter som påträffats på ön kan nämnas göktyta (*Jynx torquilla*), törnskata (*Lanius collurio*), kornknarr (*Crex crex*) och kärrsångare (*Acrocephalus palustris*).

5. Ekologiska förutsättningar

5.1 För området i dess helhet

Del av Bremön är ett oexploaterat kustområde med en mängd olika naturtyper som hyser många arter. Så länge området inte påverkas av modernt skogsbruk eller mänsklig exploatering är förutsättningarna för att behålla området värden goda.

5.2 För ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet

1220, Perenn vegetation på steniga stränder, steniga stränder med flerårig vegetation på de övre delarna av klapperstensstränder. Många olika vegetationstyper finns ovanför den omedelbara strandzonen. I de äldre delarna kan antingen gräs-, ljung- och risvegetation eller en vegetation dominerad av mossor och lavar utvecklas. Naturtypen är vanligen ohävdad.

Karaktärsarter: Strandkål, saltarv, strandråg, strandärt, kvickrot, röllika och strandkvanne.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- God vattenkvalitet.
- Varierad vegetation, beroende på hur exponerad stranden är för vind och vågor. Allt från nästan vegetationsfria stränder närmast havet till strandängsvegetation i de över delarna.
- Intakta zoneringsringar med förekomst av olika vegetationstyper.
- Ingen påtaglig minskning av populationerna hos de typiska arterna i habitatet. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen.

1230, Vegetationsklädda havsklippor. Havsklippor med gräs- och örtvegetation med en varierande vegetationstäckning beroende bl.a på havets påverkan. På de mest utsatta klipporna finns vegetationsfria klippavsatser och skrevor på de brantaste delarna närmast havet och gräsbevuxna klippphyllor, branter och sluttningar på de ställen där jord kunnat ackumuleras. Längre inåt landet där klipporna är mer skyddade kan ris, örter och vindpinade träd och buskar etablera sig.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus är:

- att populationerna hos de typiska arterna i naturtypen inte minskar påtagligt. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen.
- Zonerad och varierad vegetation . Från klippor närmast havet till mer skyddade lägen, där tjockare jordlager kunnat bildas.
- Rikt fågelliv.
- Läge i förhållande till havet, geologi, morfologi och naturgeografiskt läge inverkar på denna mångsidiga naturtyp.
- Måttligt slitage från rörligt friluftsliv.

1640, Sandstränder med perenn vegetation i Östersjön. Sandstränder av boreal typ vid svagt sluttande kustlinjer formade av havets vågrörelser, med perenn vegetation. Flera av arterna är sandbindare. Ofta förekommer driftbankar med tång eller annat av kusten uppkastat material. Naturtypen är i regel inte påverkad av slåtter eller betesdrift. Insektfaunan är särpräglad.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus är:

- att populationerna hos de typiska arterna i naturtypen inte minskar påtagligt. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen.
- God vattenkvalitet. Ingen övergödning.
- Ingen förekomst av onormala mängder tång och alger.
- Intakt markvegetation.
- Måttligt slitage från rörligt friluftsliv.
- Rik insektsfauna

3160, Dystrofa sjöar och småvatten. Naturliga sjöar och vattensamlingar med av torv eller humussyror brunfärgat vatten. Sjöarna omges i regel av gungflyn med såväl vertikal som horisontell torvtillväxt och med en zonerings i vegetationen. Sjöarna har ett lågt pH, ofta pH 3-6.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Naturliga omgivningar med intakta strandvåtmarker och strandskog. Många av de dystrofa sjöarnas karaktärsarter är beroende av strandskogen och våtmarkerna som livsmiljö.
- Bibehållna eller förbättrade förhållanden avseende vattenståndsfluktuationer och hydrologi.
- Oreglerade förhållanden skall upprätthållas och negativ påverkan från eventuella tidigare regleringar, rensningar eller dikningar minimeras.
- En för naturtypen naturlig artsammansättning utan negativ inverkan av främmande arter eller fiskstammar.
- Naturligt näringsfattigt och humusrikt, svagt surt vatten med låg grad av mänsklig belastning avseende bl a försurande ämnen, partiklar, näringsämnen och miljögifter.
- Ingen påtaglig minskning av populationerna hos de typiska arterna i naturtypen. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de aktuella hotfaktorerna.
- Viss andel av tjärnarna bibehålls fisklösa.

7140, Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn. Öppna eller mycket glest skogbevuxna myrar med max 25 % trädäckning och näringsfattiga miljöer. Naturtypen domineras av våtmarksarter som vitmossor, ängsull, vattenklöver, mm.

En förutsättning för gynnsam bevarandestatus är:

- att populationerna hos de typiska arterna i naturtypen inte minskar påtagligt. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen
- Hydrologi och hydrokemi bör inte påverkas negativt. Detta inkluderar att torv inte oxideras som en följd av ingrepp utan endast som en eventuell följd av naturliga klimatförändringar.
- Vattenregimen i vattendragen bör vara så naturlig som möjligt.
- Täckningsgraden av botten- fält- busk och trädsikt bör inte förändras till att bli nämnvärt glesare eller tätare.
- De strukturer/formelement som finns på myrarna bibehålls. Undantaget det som kan klassas som naturliga förändringar.

7230, Rikkärr. Öppna eller skogklädda kärr i betydelsen minerotrofa myrar med ständig tillförsel av mineralrikt vatten från omgivningen. pH-värdet är högre än i andra myrtyper, vanligen 6 eller högre. Vegetationen domineras av olika stråväxter och örter. Bottenskiktet byggs upp av s.k. brunmossor eller i vissa fall vitmossor. Många rikkärr, särskilt i södra Sverige har hävdats genom ängsbruk och betesdrift, vilket påverkat vegetationens sammansättning. Många rikkärr som idag inte betas växer därför igen till sumpskog.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Hydrologi och hydrokemi bör inte påverkas negativt utifrån situationen för basinventeringen. Detta inkluderar att torv inte oxideras som en följd av antropogena ingrepp utan endast som en eventuell följd av naturliga klimatförändringar och att det finns en ständig tillgång på baskatjonrikt vatten.
- Täckningsgraden av botten- fält- busk och trädskikt bör inte förändras till att bli nämnvärt glesare eller tätare. Undantaget fall där förändringen är en för habitatet positiv effekt av restaureringsåtgärder.
- I öppna rikkärr kan hävd i form av återkommande slyröjningar, slåtter eller extensivt bete vara en förutsättning för att naturvärden knutna till den öppna miljön ska bibehållas.
- På myrar med lång kontinuitet i trädskiktet bör skogsbruk undvikas eller bedrivs med stor naturvårdshänsyn.
- De strukturer/formelement (ex.gungflyn) som finns på myren bibehålls och har samma omfattning och geografiska spridning som vid basinventeringen. Undantaget det som kan klassas som naturliga förändringar eller positiva förändringar som följd av en lyckad restaureringsåtgärd.
- Ingen påtaglig minskning av populationerna av de typiska arterna i naturtypen. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen.

8220, Klippvegetation på silikatrika bergssluttningar. Typen är vanlig i Sverige och kan indelas i ett flertal regionala undergrupper, dess främsta naturvårdsintresse ligger i dess roll som livsmiljö för t.ex. lavar och rovfåglar. Vegetationen är mycket varierande och i de enskilda områdena förekommer vegetationstyper av många olika slag.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus är:

- att populationerna hos de typiska arterna i naturtypen inte minskar påtagligt. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen
- att bergssluttningar med tillhörande vegetation lämnas orörda.
- Opåverkad hydrologi.
- Måttligt slitage från rörligt friluftsliv.

9010, Västlig taiga. Naturliga, gamla, barrträdsdominerade skogar i norra och mellersta Sverige samt yngre successioner som utvecklas naturligt efter brand eller omfattande stormfällningar. Med naturliga, gamla skogar menas skogar som bibehållit en stor del av den naturliga skogens artsammansättning, åldersvariation och ekologiska funktion. Dessa skogar kan ha en viss mänsklig påverkan genom exempelvis plockhuggning, men de har aldrig omfattats av större kalavverkningar. Naturtypen hyser mycket stor variation av arter allt från vanliga skogsarter till en rad hotade arter bland mossor, lavar, svampar och insekter (främst skalbaggar) mm.

Undergrupper:

Gamla grandominerade skogar, utgör de naturliga skogarnas kärna och omfattar rikligt med grovvuxna träd och murken ved av varierande ålder.

Gamla talldominerade skogar. Ofta tydligt brandpräglade skogar på magrare marker, ofta mellansuccessioner som i ett senare skede kommer att övertas av gran om skogen inte brinner på nytt.

En förutsättning för gynnsam bevarandestatus är:

- att populationerna hos de typiska arterna i naturtypen inte minskar påtagligt. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen.
- Skoglig kontinuitet. En viktig förutsättning är en kontinuitet av träd där det har skapats en naturlig åldersdifferentiering och artsammansättning.
- Naturlig dynamik. Naturvärdena utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik, vilket omfattar störningar, t.ex. brand, stormfällningar, insektsangrepp och översvämningar.
- Förekomst av substrat är en förutsättning för epifytiska lavar och svampar knutna till naturtypen, samt även för vedlevande insekter. Exempel på substrat är död ved; grenar, torrträd, lågor m.m. i olika nedbrytningsstadier, gamla och grova träd med dithörande barkstruktur. Gamla träd och lång trädkontinuitet är även viktigt för marklevande mykorrhizasvampar.
- I områden med brandhistorik är vissa typer av strukturer en förutsättning för många typiska arter av fr.a. brandberoende och/eller brandgynnade insekter.
- P.g.a. avsaknad av naturliga bränder är naturvårdsbränning en viktig skötselmetod.
- Ostörd hydrologi i framför allt sumpskogsmiljöer, samt i angränsande myrmark.

9030, Naturliga primärskogar i landhöjningskust. Naturtypen innefattar hela den naturliga busk- och skogssuccessionen som uppkommer genom landhöjningen och omfattar olika barr-, löv- och blandskogar samt busksnår och våtmarker på stränder som i sen tid blottats av landhöjningen. De olika stegen kan följas med början från strandängen, förbi strandsnår och dungar till örtrika skogspartier och fattiga barrskogar.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus är:

- att populationerna hos de typiska arterna i naturtypen inte minskar påtagligt. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen
- Landhöjning i relativt sen tid.
- En obruten primärsuccession med hög grad av naturlighet för vedartade växter i skogens zoner.
- Naturlig dynamik. Naturvärdena utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik, vilket omfattar störningar, som t.ex. stormfällningar, insektsangrepp, översvämningar, brand och isskrvning i strandkanten. Den naturliga dynamiken innefattar också utveckling av olika successionsstadier.
- Skoglig kontinuitet, en kontinuitet av träd där det har skapats en naturlig åldersdifferentiering och artsammansättning.

9050, Örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ är enligt definition barrskogar eller blandskogar med gran på näringsrika jordar. Lokalerna ligger ofta i låglandet, i dalgångar eller på sluttningar med finsediment och rörligt markvatten. Högorter och ormbunkar dominerar men i torrare partier är lågorter vanligare. Översilade örtrika sumpskogar på sluttande mineraljordar kan ingå. Skogen kan vara måttligt påverkad av mänskliga aktiviteter såsom kreatursbete eller plockhuggning.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- en skoglig kontinuitet med en naturlig åldersdifferentiering och artsammansättning utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik.

- den gynnsamma bevarandestatusen bör knytas an till de ekologiska krav som de för naturtypen karakteristiska arterna har, så att de kan finnas kvar och öka i antal.
- naturlig hydrologisk regim ska råda inom och strax utanför området.

9080, Lövsumpskogar av fennoskandisk typ ofta med inslag av gran, finns i huvudsak på översilad mark. I Norrland dominerar mest gråal, glasbjörk och asp i trädskiktet. Träden står vanligtvis på socklar.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

- Kontinuitet av lövträd olika trädslag och av varierande ålder inklusive gamla träd.
- Förekomst av substrat t.ex. död ved, gamla träd och förekomst av trädsocklar är av största vikt i denna naturtyp för främst mossor, men även epifytiska lavar och svampar, samt för insekter och landmollusker.
- Skogstypens naturvärden utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik vilket omfattar naturliga störningar, som t.ex. stormfällningar och insektsangrepp.
- Översilad eller genomsilad mark.
- Opåverkad hydrologi.

91D0, Skogbevuxen myr. Myrar som är skogbevuxna med barr-, bland- eller lövskog. Krontäckningen skall vara minst 25 % och högst 70 %. Naturtypen domineras av bl.a. glasbjörk, tall, gran, ris, starr och vitmossarter.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus är:

- att populationerna hos de typiska arterna i naturtypen inte minskar påtagligt. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen
- Skoglig kontinuitet. En viktig förutsättning är en kontinuitet av träd där det har skapats en naturlig åldersdifferentiering och artsammansättning.
- Naturlig dynamik. Naturvärdena utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik, vilket omfattar störningar som t.ex. stormfällningar, insektsangrepp och översvämningar.
- Opåverkad hydrologi och hydrokemi.
- Förekomst av substrat för främst mossor och kärlväxter. Exempel på substrat är död ved; högstubbar, grenar, torrträd, hålträd, lågor m.m. av olika trädslag och nedbrytningsgrad, gamla och grova träd av olika trädslag.

5.3 För ingående arter enligt fågeldirektivet

A002, Storlom (*Gavia arctica*) behöver tillgång till lämpliga bytesdjur, dvs. fiskar samt vatteninsekter. Den behöver även lämplig plats att bygga sitt bo på, vilket nästan uteslutande innebär öar, särskilt mindre holmar och skär, belägna i klarvattenssjöar. Arten är störningskänslig under häckningen främst under ruvningsperioden. Arten är långlivad art med relativt låg reproduktion och är därför känslig för jakt. Under häckningen rör sig arten normalt inom 1-10 km radie från häckningslokalerna. Storlommen övervintrar dels i östra Medelhavet och Svarta havet, dels i mindre utsträckning i västra Europa. Övervintrar även regelbundet längs södra Sveriges kuster.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Tillgång till områden med minimal mänsklig störning.

A075, Havsörn (*Haliaeetus albicilla*) är till stor del knuten till vatten för sitt näringssök (havsmiljö, större insjöar, älvar, vattenmagasin). Under häcknings säsongen är fisk den dominerande födan, men den tar även fågel och medelstora däggdjur. Under övriga delar av året dominerar fågel och fisk, där andelen kadaver är förhållandevis stor. Havsörnen bygger stora, omfångsrika och tunga bon och kräver därför kraftiga träd (i första hand tall) för boets placering. Havsörnen är mycket störningskänslig vid boplatsen. Arten jagar över arealer i storleksordningen 50–200 km². De könsmogna, etablerade örnarna är i huvudsak stannfåglar. Ungfågeln rör sig över betydande områden under de första levnadsåren, men förhållandevis få lämnar landet. När örnarna blir könsmogna och etablerar sig vid 4–5 års ålder sker detta i allmänhet i närheten av uppfödningplatsen.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Tillgång till lämpliga boträd (kraftiga tallar)
- Störningsfria häckningsplatser
- Livskraftiga stammar av bytesdjur

A094, Fiskgjuse (*Pandion haliaetus*) är helt beroende av tillgång till öppet vatten inom sitt hemområde (havsmiljö, insjöar, älvar, åar) eftersom födan nästan uteslutande består av fisk. Den fångar endast ytligt gående fisk, ned till maximalt en halv meters djup. Fiskgjusen fiskar i såväl eutrofa som oligotrofa sjöar liksom i större vattendrag och i grundare kustområden. Jaktframgången kan dock minska avsevärt om vattnet är alltför grumligt. I områden med enbart oligotrofa sjöar kan sämre tillgång på fisk medföra lägre reproduktion bl.a. beroende på att gjusarna måste jaga över större arealer (längre bort från boplatsen). Fiskgjusen är beroende av lämpliga träd för sitt bobygge. Det vanligaste trädslaget är tall (≥90 %) där det stora risboet byggs i toppen av plattkronade, kraftiga träd, så att utsikt fås över omgivningen. Enstaka bon kan placeras i kraftledningsstolpar, stora torn eller på stora stenar i sjöar och vattendrag. Fiskgjusen är ofta störningskänslig vid boplatsen. Fiskgjusen kan jaga upp till någon mil från boplatsen. Flyttar mellan Sverige och Västafrika söder om Sahara.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- helt beroende av tillgång till öppet vatten inom sitt hemområde.
- beroende av lämpliga träd för sitt bobygge.

A104, Järpe (*Bonasa bonasia*) vill ha tät skog med föryngring av främst gran och med inblandning av al, björk och asp. Hög markfuktighet och förekomst av surdråg, alkärr och bäckar gynnar arten. Lövträdsandelen i reviret bör överstiga 10 % för att området skall accepteras. En viktig och begränsad vinterfödoresurs är alknoppar, alhången samt björknopp, och i omedelbar anknytning till födan krävs dessutom skydd i form av grantätningar. Järpen är mycket stationär året om inom sitt revir. När ett par har etablerat sig på en plats stannar de där så länge biotopen är intakt. Liksom hos övriga skogshöns är god tillgång på insekter mycket viktig för kycklingarnas överlevnad.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Sammanhängande skog med inslag av täta bestånd och en lövträdsandel på minst 10 %.
- Tillgång till våta partier, som t ex kärr, myrar, bäckar och sumpskog.

A108, Tjäder (*Tetrao urogallus*) kräver större sammanhängande skogsområden för att den skall finnas i livskraftiga bestånd. Vintertid kräver arten förekomst av äldre talldominerade

skogar (äter tallbarr och tallskott), medan den sommartid påträffas i mycket varierande marker, allt från gammal bärrik skog (bl.a. är blåbärris viktigt) som till nyupptagna hyggen. Förekomsten av våtmarker är en mycket betydelsefull faktor, då hönan under den tidiga våren till stor del livnär sig på späda skott av tuvull. Våtmarker är dessutom en viktig biotop för kycklingarna, som under de första levnadsveckorna livnär sig på insekter. Dessutom är arten starkt traditionsbunden till speciella lekplatser. Tjädern är en stannfågel och rör sig normalt inom ett område i storleksordningen 25 km².

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Stora, variationsrika skogsområden med inslag av våtmarker.
- Spelplatser lämnas orörda.

A127, Trana (*Grus grus*) häckar på stränder och olika typer av våtmarker. Ett gemensamt krav, oavsett val av habitat, är att tranorna har möjlighet att bygga boet oåtkomligt för marklevande rovdjur, dvs. alltid omgärdat av vatten. Under häckningstid lever tranorna av rötter, skott och andra vegetabilier samt insekter, blötdjur, grodor, småfisk mm. Under häckningen rör sig paret normalt inom ett område i storleksordningen 1 km².

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Eftersom tranan alltid bygger sitt bo vattenomflutet, måste vattenavledning/vattenståndssänkning i anslutning till häckningsområden undvikas helt.
- Tranan är skygg vid sina boplatser och åtminstone vandringsleder som planeras med sträckning över stora, öppna myrområden bör dras på behörigt avstånd (minst 500 m) från boplatsoområdet.

A193, Fisktärna (*Sterna hirundo*) behöver tillgång till fiskrika sjöar och/eller grunda kustområden samt störningsfria häckningsplatser. Arten kan häcka såväl solitärt som i kolonier. För att större kolonier ska kunna etableras krävs rovdjursfria områden; framför allt mink och räv bör hindras nå häckningsplatserna. Boet placeras i regel på öppna lågbevuxna områden. Under häckningen födosöker fisktärnorna inom ett område i storleksordningen 1-5 km².

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Arten kräver tillgång till öppet vatten och skyddade häckningsmiljöer.

A194, Silvertärna (*Sterna paradisae*) behöver tillgång på fiskrika sjöar och/eller grunda kustområden samt till störningsfria häckningsplatser. För att större kolonier ska kunna etableras krävs rovdjursfria områden framför allt frånvaro av mink och räv. Under häckningen födosöker silvertärnorna inom ett område i storleksordningen 25 km². Arten övervintrar längs södra Afrikas kust och i Södra Ishavet.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- fiskrika sjöar och/eller grunda kustområden
- störningsfria häckningsplatser

A234, Gråspett (*Picus canus*) behöver tillgång på lämpliga häckningsmiljöer i form av blandskogsbestånd och barrbestånd med rika inslag av grova lövträd och död lövved. Boträd utgörs främst grov asp men även tall, björk, rönn och gråal. Arten häckar numera ofta i kvarlämnade grova aspar på hyggen. Gråspetten livnär sig till stor del på myror och andra

marklevande insekter varför förekomsten av ljusöppna, solexponerade miljöer i skogen är mycket viktig. Historiskt sett har arten, liksom övriga hackspettar, gynnats av skogsbränder, på kort sikt genom insektsrikedomen på brandfältet och på lång sikt genom bildandet av lövbrännor. Arten föredrar områden med rik förekomst av död ved och vedlevande insekter som alternativföda under vinterhalvåret. Gråspetten rör sig över tämligen stora områden under häckningstiden; flera undersökningar tyder på att det handlar om flera hundra ha stora områden (100-1 000 ha).

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- God tillgång på död ved.
- Tillgång till lämpliga häckningsplatser, främst i form av grov asp, tall eller björk

A236, Spillkråka (*Dryocopus martius*) bygger bo i grova träd, främst asp, tall eller björk. För att spillkråkan skall häcka måste stamdiametern i brösthöjd överstiga 30 cm för asp och 40 cm för tall. Spillkråkan är något av en nyckelart i boreala och nemoboreala skogsekosystem genom att den årligen producerar ett stort antal bohål lämpliga för större hålhäckande fåglar och däggdjur som ej själva förmår mejsla ut sitt bo. Födan består främst av vedlevande insekter och myror. Spillkråkan är en stannfågel och reviren är stora, normalt mellan 400 och 1000 hektar.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Tillgång till lämpliga häckningsplatser, främst i form av grov asp, tall eller björk

A409, Orre (*Tetrao tetrix*) är de öppna markernas skogshöna och häckar på hedar och mossar samt i tidiga successionsstadiet efter kalhyggen och skogsbränder. I skärgårdsmiljö häckar arten på kala skär och öar och i fjälltrakterna kan den gå upp i fjällbjörkskogen. Liksom hos övriga skogshöns är god tillgång på insekter mycket viktig för kycklingarnas överlevnad. Björkknoppar är en viktig diet under vinterhalvåret. Under sommarhalvåret är dieten mer varierad, men vegetabilier dominerar, bl.a. är blåbärsblom en viktig komponent. Arten är en stannfågel och rör sig normalt inom ett hemområde i storleksordningen 25-75 km².

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Tillgång till öppen mark, som t ex mossar.

6. Hotbild mot Natura 2000-området

Området är förutom att vara skyddat inom nätverket Natura 2000 också skyddat som naturreservat. Verksamheter i nära anslutning till det skyddade området kan kräva tillstånd enligt Natura 2000-regelverket eller reservatföreskrifterna. Verksamheter och faktorer som kan tänkas påverka Natura 2000-områdets naturtyper och arter negativt visas i tabell 6 och 7.

Vid beskrivandet av hotbilden för ett område kan endast nu kända problem belysas. Det är viktigt att ha i åtanke att nya hot troligen kommer att identifieras i framtiden. De hot som är av global karaktär t.ex. klimatförändringar och atmosfäriskt spridna miljöbelastningar kan inte lösas genom områdets skötsel. I övervakningsarbetet är det viktigt att i mån av resurser redovisa hur de globala problemen utvecklas på såväl objekts- som länsnivå.

Tabell 6. Verksamheter och faktorer som kan påverka Natura 2000-områdets naturtyper negativt.

<i>Naturtyp</i>	<i>Hot</i>
1220, Perenn vegetation på steniga stränder	<ul style="list-style-type: none"> • Övergödning genom ökad pålagring med ruttnande alger. • Kvävenedfall, vilket påverkar artsammansättningen. • Oljeutsläpp. • Slitage och störningar orsakade av det rörliga friluftslivet. • Exploatering, t ex i form av bebyggelse och bryggor.
1230, Vegetationsklädda havsklippor	<ul style="list-style-type: none"> • Slitage och störningar orsakade av det rörliga friluftslivet. • Exploatering, t ex i form av bebyggelse och bryggor. Oljeutsläpp och bensinspill från båttrafik. • Kvävenedfall, vilket påverkar artsammansättningen. • Förekomst av mink.
1640, Sandstränder med perenn vegetation i Östersjön	<ul style="list-style-type: none"> • Erosion, som gör att naturtypen lokalt minskar • Övergödning, som orsakar massförekomst av uppspolade fintrådiga alger. • Naturtypen är känslig för slitage från t.ex. friluftsliv.
3160, Dystrofa sjöar och småvatten	<ul style="list-style-type: none"> • Utsättning av främmande arter, eller fiskstammar kan ändra konkurrensförhållanden, sprida smitta och/eller orsaka genetisk kontaminering. • Utsläpp av föroreningar från punktkälla, t ex avlopp, industri, täkt eller annan verksamhet. • Kalkning av omgivande våtmarker förändrar de fysiska och kemiska förutsättningarna för strandmiljöernas naturligt förekommande arter. En zon på 100 m närmast vattnet undantagen spridning antas minska hotet. • Åtgärder som kan påverka habitatets hydrologi, t ex dikning och dämning.
7140, Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn	<ul style="list-style-type: none"> • Markavvattnande åtgärder liksom dämning som kan påverka habitatets hydrologi och hydrokemi på ett negativt sätt, även markavvattningsföretag och dämning i närliggande våtmarks- eller fastmarksmiljöer kan ge en negativ påverkan på habitatet. • Genom att anlägga skogsbilvägar i närheten av habitatet kan hydrologin och/eller hydrokemin i området förstöras.
7230, Rikkärr	<ul style="list-style-type: none"> • Verksamheter som påverkar hydrologin inom eller i nära anslutning t.ex. grävning och utökning av befintlig väg. • Spridning av till exempel aska och gödningsämnen i habitatet ger drastiska förändringar på vegetationens artsammansättning. Motsvarande spridning av kemiska substanser i habitatets närhet kan också skada habitatet genom luftburen deposition eller genom transport med tillrinnande vatten. En zon på 50 m närmast habitatet undantagen spridning antas minska hotet. • Ökad våtdeposition av kväve gör att habitatets vegetationssammansättning förändras med resultat att antalet vitmossor minskar, och andelen gräs, buskar och träd ökar.
8220, Klippvegetation på silikatrika bergssluttningar	<ul style="list-style-type: none"> • Naturtypen är känslig för slitage från t. ex. friluftsliv. • Markexploatering som t.ex. anläggning av bergtäkt.
9010, Västlig taiga	<ul style="list-style-type: none"> • Inga direkta hot i dagsläget
9030, Naturliga primärskogar i landhöjningskust	<ul style="list-style-type: none"> • Exploatering som t.ex. Bebyggelse, bryggor etc.
9050, Örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ	<ul style="list-style-type: none"> • Verksamheter som påverkar hydrologin inom eller i nära anslutning t.ex. grävning och utökning av befintliga vägar.

9080, lövsumpskogar av Fennoskandisk typ	<ul style="list-style-type: none"> • Skogsbruksåtgärder inom eller i anslutning till området • Verksamheter som påverkar hydrologin inom eller i nära anslutning t.ex. grävning, vägdragning • Täta granbestånd • Exploateringsverksamheter • Transporter över området
91D0, Skogbevuxen myr	<ul style="list-style-type: none"> • Ingrepp i kringliggande vattenytans hydrologi, eller förändrad vattenregim i ett vattendrag. • Spridning av till exempel aska och gödningsämnen i habitatet ger drastiska förändringar på vegetationens artsammansättning. Motsvarande spridning av kemiska substanser i habitatets närhet kan också skada habitatet genom luftburen deposition eller genom transport med tillrinnande vatten. En zon närmast habitatet undantagen från spridning minskar hotet.

Tabell 7. Verksamheter och faktorer som kan påverka Natura 2000-områdets fågelarter negativt.

<i>Art</i>	<i>Hot</i>
A002, Storlom (<i>Gavia arctica</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Mänsklig störning på häckningslokalerna under främst maj-juli. • Onaturliga vattenståndsvariationer till följd av regleringar, som kan omintetgöra eller försena häckningen. • Försurning leder till utarmning av fiskbestånd och därmed minskat födounderlag.
A075, Havsörn (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Exploatering av häckningsområden. • Mänsklig störning på häckningslokalerna. • Illegal förföljelse. • ”Nya” miljögifter, dvs gifter som ännu inte finns eller sådana som man idag inte har full kunskap om.
A094, Fiskgjuse (<i>Pandion haliaetus</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Mänsklig störning på häckningslokalerna. • Försurning av sjöar kan medföra sämre födotillgång samt en ökad exponering för giftiga metaller. • Skogsbruk genom minskad tillgång på lämpliga boträd.
A104, Järpe (<i>Bonasa bonasia</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Något direkt hot mot artens fortlevnad finns ej. Järpen missgynnas dock av ett intensivt och storskaligt skogsbruk.
A108, Tjäder (<i>Tetrao urogallus</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Totalt sett i Sverige finns ej något direkt hot mot artens fortlevnad. Tjädern har dock starkt missgynnats av det storskaliga skogsbruket. • Det allvarligaste hotet är förändringar på landskapsnivå, t.ex. fragmentering och tillkomsten av stora arealer med monokulturer av tall och gran som aldrig tillåts bli biologiskt mogna. • Ett alltför intensivt jakttryck.
A127, Trana (<i>Grus grus</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Dikning av myrmark har bidragit till en ökad andel träd- och skogbevuxen myr och därmed försämrade förhållanden för tranan.
A193, Silvertärna (<i>Sterna paradisaea</i>) A194, Fisktärna (<i>Sterna hirundo</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Störningar från båttrafik friluftsliv i skärgårdarna. • Ohävd och igenväxning av tidigare öppna kust- och skärgårdsområden kan leda till att viktiga häckningsplatser försvinner. • Spridning och ackumulering av miljögifter har negativa effekter på häckningsutfallet. • Förekomst av mink.
A234, Gråspett (<i>Picus canus</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Minskad lövandel, ökad granandel och mera homogena bestånd i södra och mellersta Sverige missgynnar arten. • Minskande tillgång på död ved.
A236, Spillkråka (<i>Dryocopus martius</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • Minskad lövandel, ökad granandel och mera homogena bestånd i södra och mellersta Sverige missgynnar arten. • Minskad medelålder i bestånden i intensivt brukade trakter gör att tillgången på lämpliga boträd minskar.

	<ul style="list-style-type: none"> Eftersom spillkråkan i stor utsträckning livnär sig på hästmyror missgynnas den med största säkerhet av stubbrytning och GROT-uttag.
A409, Orre (<i>Tetrao tetrix tetrix</i>)	<ul style="list-style-type: none"> Allt tätare skog och därigenom allt sämre födosökmiljö. Ett alltför intensivt jakttryck.

7. Bevarandeåtgärder

7.1 Områdesskydd

Natura 2000-regelverket medför att det enligt 7 kap 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka ett Natura 2000-område. Tillståndsprövningar ska utgå från hur verksamheten eller åtgärden påverkar områdets bevarandemål och möjligheten för området att uppnå bevarandesyftet.

Området är förutom att vara skyddat inom nätverket Natura 2000 också skyddat som naturreservat enligt svensk lag och har därför det rättsliga skydd som kan tänkas behövas.

7.2 Skötsel

Området lämnas i huvudsak till fri utveckling under naturligt förekommande processer. Vissa skötselåtgärder i form av lättare markberedning kan behövas på de tallmarker som berörts av avverkningar under 1960–70-talen och där förnygring under fröträd misslyckats pga älgbete. En sammanfattning av planerade skötselåtgärder visas i tabell 8.

Tabell 6. Sammanfattning av planerade skötselåtgärder

<i>Skötselåtgärd</i>	<i>Tidpunkt</i>	<i>Prioritet</i>
Fri utveckling	Tills vidare	1
Markberedning av kalytor	När älgstammen minskat enligt förvaltningsplanen (Inom 5 år).	2

8. Bevarandestatus

Bevarandestatusen för området i sin helhet är gynnsam då området till största del är relativt opåverkat från modernt skogsbruk och en god hydrologisk regim råder.

9. Uppföljning av bevarandemål

Uppföljning av naturtyper och arter sker enligt Naturvårdsverket riktlinjer för uppföljning av skyddade områden och är beskrivna i regionala uppföljningsplaner på Naturvårdsverkets hemsida. Områdesvis uppföljning kommer att ske inom ett enskilt Natura 2000 område ifall det finns faktorer som där behöver följas upp särskilt och som inte fångas upp av den regionala uppföljningsplanen. Utvärdering av gynnsam bevarandestatus för naturtyper och arter sker på biogeografisk nivå, för Västernorrlands län den boreala regionen.

10. Referenser

Fågeldirektivet, Directive 2009/147/EC of the European Parliament and of the Council of 30 November 2009 on the conservation of wild birds, svensk översättning

Art-och habitatdirektivet, Rådets direktiv 92/43/EEG an den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, officiell svensk översättning, version 01.01.2007

Natura 2000 i Sverige, handbok med allmänna råd, Naturvårdsverkets handbok 2003:9

15-17 §§ Förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m. m.

Grundström S. & Uppsäll S. Skyddsvärda Våtmarker i Västernorrlands län. Länsstyrelsen i Västernorrland 1994: 2. Härnösand.

Guvå. L, 1971, Naturvårdsinventering i Västernorrlands län. Del 1. Medelpad

Lidberg, R. 1970. Förteckning över Brämöns kärlväxter. Opublicerat. Länsstyrelsen Västernorrland.

Renström, A. 1989. Brämö- Norrhamn fiskeläge, lots- och fyrplats. Länsstyrelsen Västernorrland.

Westlinder, U. 1970. Undersökning av flora och vegetation på Brämön. Umeå universitet, avd för ekologisk botanik, Länsstyrelsen Västernorrland.

Viotti, A. 1986. Brämön- den yttersta utposten. I natur och kultur längs Ljungans dalgång. Ljungankommittén

11. Kartor

Kartorna nedan visar de ingående naturtypernas utbredning samt en översikt av området. Aktuell information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område finns på Naturvårdsverkets hemsida, kartverket skyddad natur. Där går det att lättare se detaljer i naturtypernas utbredning i ett stort område som Bremön. Observera att det är naturtypernas utbredning och förekomst i verkligheten som gäller vid en tillståndsprovning enligt miljöbalken. Det innebär att både rapporterad areal och det som framgår av naturanaturtypskartan (NNK) kan behöva säkerställas med ytterligare uppgifter, t.ex. fältinventeringar.

© Länsstyrelsen Västernorrland
© Lantmäteriet Geodatasamverkan